

Förslag till Lokala Avfallsföreskrifter för Munkedals kommun

Dnr: KS 2016-188

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås besluta

att anta förslaget till Lokala Avfallsföreskrifter för Munkedals kommun,

att övergångsbestämmelser enligt 53§ kring hämtningsområde, abonnemangsformer och hämtningsintervall för "Hushållsavfall - fast avfall" gäller tills nytt insamlingssystem införts och att tidigare beslutade avfallsföreskrifter från 1994-02-23 först då upphör att gälla i sin helhet,

att ge Rambo i uppdrag att införa det nya insamlingssystem som föreskrifterna anger, under förutsättning att kommande upphandling av insamlingen ger en prisnivå som överensstämmer med taxeskissen samt

att ge Rambo i uppdrag att återkomma med förslag till ny Renhållningstaxa till kommunfullmäktige för beslut senast våren 2018.

Ärendet

Miljöbalkens 15 kapitel 11§ stadgar att "för varje kommun ska det finnas en renhållningsordning som ska innehålla de föreskrifter om hantering av avfall som gäller för kommunen och en avfallsplan". Både avfallsföreskrifter och avfallsplan ska beslutas av kommunfullmäktige.

Gällande avfallsplan, gemensam för Lysekils, Sotenäs, Munkedals och Tanums kommuner, är från år 2008 och samtliga tidsangivelser för planens detaljerade mål har i och med 2015 års utgång passerats. Avfallsplanen behöver därmed revideras men omfattas inte av detta ärende.

Gällande avfallsföreskrifter för Munkedals kommun antogs av kommunfullmäktige år 1994. Sedan dess har mycket hänt på avfallsområdet i Sverige.

Den nationella avfallsförordningen, som påverkar även den kommunala avfallshanteringen, har reviderats i flera omgångar sedan 2008.

Tillämpningen av arbetsmiljölagstiftningen inom renhållningsbranschen har skärpts nationellt och även detta behöver förtydligas i föreskrifterna för att kommunen ska kunna uppfylla kraven på en god arbetsmiljö för renhållningsarbetarna, vid insamling av både sopor och slam.

Nuvarande insamlingssystem, med hämtning enbart av blandat mat- och restavfall i ett sopkärl, lever inte upp till nationellt antagna miljömål om insamling av matavfall till rötning. Plockanalyser på hushållens sopor till förbränning visar utöver stort innehåll av matavfall även på stora mängder förpackningar och tidningar - som redan idag borde sorterats ut till återvinning.

Rambo föreslår därför både en genomgripande översyn av texterna i föreskrifterna och införande av ett nytt insamlingssystem som möjliggör insamling av både matavfall, förpackningar och tidningar fastighetsnära.

Rambo överlämnar härmed förslag till nya Lokala Avfallsföreskrifter, inklusive nytt insamlingssystem, för beslut i Munkedals kommun. Beslutsprocessen pågår samtidigt i kommunerna Munkedal, Sotenäs och Tanum.

Nytt insamlingssystem

Regeringen har de senaste åren diskuterat att överföra ansvar för insamling av förpackningar och tidningar från producenternas organisation Förpacknings- och Tidningsinsamlingen AB (med insamling via återvinningsstationer) till kommunerna. Man föreslår samtidigt krav på högre tillgänglighet (exempelvis genom fastighetsnära insamling) än vad dagens återvinningsstationer medger. Med Hemsortering i fyrfackskärl är kommunen väl förberedd inför detta eventuellt tillkommande ansvar.

Allt fler kommuner i Sverige har under senare år lämnat sina gamla insamlingssystem, med insamling enbart av utsorterat matavfall och restavfall, och gått över till fastighetsnära insamling även av förpackningar och tidningar. Det insamlingssystem som gett bäst sortering hos hushållen är insamling i fyrfackskärl med fyrfacksbilar.

I december 2016 publicerades branschorganisationen Avfall Sverige en nationell sammanställning av 109 kommuners plockanalyser av hushållens sopor, utförda under åren 2013-2016.

Sammanställningen visar tydligt att kommunernas val av insamlingssystem avgör i hur hög grad hushållen sorterar ut olika slags avfall till återvinning - istället för att slänga dem i soppåsen till förbränning. Det insamlingssystem som visade klart bäst sorteringsresultat var just fyrfackskärlen. Hushåll med fyrfackskärl sorterade ut 40% mer förpackningar och tidningar till återvinning än hushåll som var hänvisade till en återvinningsstation. (Källa: Avfall Sveriges Rapport 2016:28 "Vad slänger hushållen i soppåsen? Nationell sammanställning av plockanalyser av hushållens mat- och restavfall")

Rambo testade, under perioden oktober 2013 till oktober 2014, "Hemsortering i fyrfackskärl" för hushållsavfall i Lysekils kommun. Syftet med testet var att se ifall detta insamlingssystem, som gör källsorteringen väldigt enkel för hushållen och som införs i allt fler svenska kommuner, kan vara aktuellt att överväga för våra bohuslänska kommuner.

Testet genomfördes i 485 villahushåll runt om i kommunen och visade på gott resultat både vad gäller arbetsmiljö, miljö (sorteringsgrad och renhet på utsorterat material) och kundnöjdhet.

De plockanalyser och enkätundersökningar som genomfördes under testet visade att utsorteringen av återvinningsbart material ökade med mellan 50% och 80%, beroende på tidigare abonnemangs-

form. Samtidigt svarade 88% att de var nöjda eller mycket nöjda med insamlingssystemet. 93% svarade att de ville behålla fyrfackskärlen.

Rambo anser att både erfarenheter från testet och slutsatserna i den nationella sammanställningen över olika insamlingssystem, kan ligga till grund för beslut om nytt insamlingssystem i Lysekils, Munkedals, Sotenäs och Tanums kommuner. Rambo bedömer att Hemsortering i fyrfackskärl är det system som bäst ger ett långsiktigt hållbart insamlingssystem - både ur klimat och miljö-, arbetsmiljö- och på sikt även ur ekonomiskt hänseende. Rambo föreslår därför att Hemsortering i fyrfackskärl möjliggörs i samtliga fyra kommuner.

Aktuellt förslag till föreskrifter

Det aktuella förslaget till reviderade föreskrifter har arbetats fram av Rambo samt diskuterats och förankrats dels med tjänstemän vid Miljöenheten i mellersta Bohuslän (för kommunerna Lysekil, Munkedal och Sotenäs), med tjänstemän vid Miljöenheten i Tanums kommun samt med respektive kommuns renhållningsansvarige tjänsteman.

Förslaget innehåller ett insamlingssystem som möjliggör insamling med Hemsortering i fyrfackskärl. Detta innebär att utsorterade förpackningar av papper, plast, metall och glas samt tidningar, matavfall, restavfall, småbatterier och ljuskällor hämtas fastighetsnära där stor fyrfacks sopbil tar sig fram. Där endast mindre tvåfacks sopbil tar sig fram hämtas enbart utsorterat matavfall och restavfall.

Möjligheten att dela kärl med andra hushåll finns i samtliga abonnemang.

För grupper av fastigheter utmed gator/i områden där ingen sopbil tar sig fram föreslår Rambo gemensamma sopkärl/skåp för utsorterat matavfall och restavfall placerade utmed framkomlig väg.

De hushåll som endast har kärl för utsorterat matavfall och restavfall ansvarar fortsatt själva för att transportera sina utsorterade förpackningar och tidningar till en återvinningsstation. Detta krävs av hushållen för att de ska leva upp till förordningar om utsortering för återvinning i lagstiftningen.

Förslaget bygger på frivillig utsortering av matavfall med en kommande miljöstyrande taxa, där abonnemangsavgiften föreslås bli lägre för hushåll som sorterar ut sitt matavfall än för hushåll som inte gör det. Att föreslå obligatorisk utsortering av matavfall för alla hushåll, så som finns i ett antal kommuner idag, bedömer Rambo utifrån de samtal Rambo hittills haft med företrädare för kommunen inte som aktuellt.

Förslaget innehåller även ökad tydlighet bland annat kring begreppen transportväg, hämtställe och dragväg samt kring reglerna för tömning av avloppsfraktioner från enskilda avloppsanläggningar.

Förslaget i sin helhet framgår av bilaga A, medan de större föreslagna förändringarna sammanfattas i bilaga B.

Utställning och remiss

Kommunstyrelsen beslutade 2016-06-15, § 101, om utställning av förslaget till nya avfallsföreskrifter, inklusive nytt insamlingssystem. I samband med utställningen remitterades förslaget också till berörda nämnder och kommunala bolag.

Förslaget till avfallsföreskrifter har varit utställt i Kommunhuset Forum, under tiden 11 juli - 2 september 2016, för att möjliggöra för fastighetsinnehavare och andra berörda kommunmedborgare - helårsboende såväl som fritidsboende - att ta del av förslaget och lämna synpunkter. Under utställningsperioden fanns Rambos personal på plats i utställningen för att förklara och svara på frågor en eftermiddag i veckan. Handlingarna har även funnits utlagda på kommunens och Rambos respektive hemsidor.

Med anledning av utställning och remiss har 11 yttranden inkommit. Rambo tolkar därutöver yttrandet från den gemensamma miljönämnden, över motsvarande remiss i Sotenäs kommun, att gälla även för Munkedals kommun. Samtliga synpunkter, med Rambos kommentarer, framgår av samrådsredogörelsen, bilaga C.

Kommande ny renhållningstaxa

Renhållningsavgiften i Munkedals kommun är oförändrad sedan år 2012 och bygger på den gemensamma insamlingsentreprenad för Munkedal, Sotenäs och Tanums kommuner som upphandlades år 2008. Kostnadsläget har sedan dess höjts överlag inom renhållningsbranschen. Renhållningsavgifterna kommer att behöva höjas, oavsett vilket insamlingssystem kommunen väljer för de närmast 8-10 åren.

Nytt för Munkedal blir att renhållningstaxans abonnemangavgifter föreslås delas upp i en grundavgift och en hämtningsavgift, på sätt som rekommenderas av branschorganisationen Avfall Sverige. Grundavgiften gäller för varje kategori av hushåll; helårsboende, fritidsboende, boende i flerfamiljshus osv. Hämtningsavgiften kan däremot variera utifrån valt abonnemang.

Rambos förslagna insamlingssystem bygger på frivillig utsortering av matavfallet. Abonnemangavgiften föreslås därför miljöstyras så att hämtningsavgiften blir lägre för abonnemang som kräver utsortering av matavfallet och högre för abonnemang som tillåts lämna blandat mat- och restavfall. Abonnemangavgiften föreslås bli samma för hushåll som sorterar ut sitt matavfall till insamling för rötning som för hushåll som komposterar sitt matavfall hemma. Ur klimat- och miljösynpunkt är det idag bättre att kontrollerat röta matavfallet och ta tillvara både näring (gödning till åkermark) och energi (biogas som fordonsbränsle) än att kompostera hemma och enbart ta tillvara näringen i hemkompostering.

Rambo redovisar som kostnadsjämförelse i bilaga D det föreslagna insamlingssystemet som möjliggör Hemsortering i fyrfackskärl (alternativ 1) med ett insamlingssystem som enbart kan hämta utsorterat

matavfall och restavfall (alternativ 2). I bilaga E redovisas också en jämförelse av dagens renhållningsavgifter för villahushåll (helårsboende och fritidsboende) med skissade avgifter utifrån dessa två olika insamlingssystem. I bilaga F redovisas slutligen **skiss till renhållningstaxa** utifrån Rambos föreslagna insamlingssystem.

Bedömda investeringar och driftkostnader, och därmed även skissen till renhållningstaxa, är framtagna utifrån Rambos erfarenhet av att driva insamlingen i egen regi i Lysekils kommun. Rambo bedömer att investeringsvolym och driftkostnader bör se likartade ut oavsett om insamlingen utförs av Rambo själv eller av en entreprenör. Dock kan rådande marknadskonkurrens vid den aktuella anbudstiden påverka anbudspriserna så att de blir både högre och lägre än de bedömningar som ligger till grund för Rambos beräkningar.

Rambo har för avsikt att genomföra upphandling av en ny samlad insamlingsentreprenad för Munkedals, Sotenäs och Tanums kommuner under våren 2017, med entreprenadstart under hösten 2018. Skulle upphandlingen visa anbudspriser som avsevärt skiljer sig från Rambos beräkningar kommer Rambo diskutera den uppkomna situationen med kommunerna.

Rambo kommer först efter genomförd upphandling att lämna förslag till fullständig renhållningstaxa till kommunfullmäktige för beslut.

Aktuellt ärende avser således enbart förslaget till avfallsföreskrifter, inte till renhållningstaxa.

Lysekil 15 december 2016

Lars Johansson, VD

Anne Svensson, Utvecklingsamordnare

Bilagor

- A. Förslag till Avfallsföreskrifter för Munkedals kommun med tillhörande bilagor 1, 2 och 3
- B. Sammanfattning av föreslagna förändringar och dess konsekvenser
- C. Samrådsredogörelse
- D. Jämförelse investering och driftskostnad vid nytt insamlingssystem
- E. Jämförelse renhållningsavgifter
- F. Skiss Renhållningstaxa